

สภาพปัญหาและความต้องการในการแต่งกายเครื่องแบบนักศึกษาชายรักรชาย

ที่แต่งกายข้ามเพศ: กรณีศึกษา วิทยาลัยอาชีวศึกษาแห่งหนึ่ง

Problems and Needs about Cross-Gender Dressing of Homosexual Male Students:

A Case Study in a Vocational College

ฐิติมา พูลเพชร¹ และ พิทักษ์ ศิริวงศ์²

Thitima Pulpetch¹ and Phitak Siriwong²

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการในการแต่งกายเครื่องแบบนักศึกษาของนักศึกษาชายรักรชายที่แต่งกายข้ามเพศ 2) นำเสนอแนวทางในการกำหนดการแต่งกายเครื่องแบบนักศึกษาของนักศึกษาชายรักรชายที่แต่งกายข้ามเพศ การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพโดยใช้วิธีวิทยา การสนทนากลุ่ม เพื่อหาข้อสรุปจากนักศึกษาชายรักรชายที่แต่งกายข้ามเพศในเรื่องของสภาพปัญหาและความต้องการในการแต่งกายเครื่องแบบนักศึกษา ของวิทยาลัยแห่งหนึ่งในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 10 คน โดยเลือกผู้ให้ข้อมูลหลักแบบเจาะจง และเก็บข้อมูลด้วยการสังเกต การจดบันทึก และการศึกษาเอกสาร

ผลการวิจัยพบว่า 1) นักศึกษาชายรักรชายที่แต่งกายข้ามเพศ มีความอึดอัดใจในการแต่งกายตามระเบียบของวิทยาลัย การขาดความมั่นใจในบุคลิกของตนเอง การแต่งกายชุดนักศึกษาชายทำให้เป็นบุคคลที่มีบุคลิกก้าวร้าว เมื่อเพื่อนนักศึกษาชายพูดหยอกล้อ ส่วนความต้องการในการแต่งกาย เครื่องแบบนักศึกษา ชายรักรชาย นักศึกษาชายรักรชายต้องการแต่งกายเป็นแบบนักศึกษาหญิงทั่วไปรวมทั้งในการรับวุฒิปัตริเมื่อจบการศึกษา 2) แนวทางของวิทยาลัยได้มีการกำหนดกฎระเบียบการแต่งกายของนักศึกษาของนักศึกษาชาย และนักศึกษาหญิงเท่านั้น แต่ถ้านักศึกษาชายรักรชาย ผ่านการผ่าตัดแปลงเพศมาสมัครเรียน ต้องมีการแจ้งที่เป็นทางการจากผู้ปกครอง พร้อมทั้งเอกสารทางการแพทย์ที่ระบุถึงการแปลงเพศ และต้องมีการปรับกฎระเบียบต่อไป

คำสำคัญ: เครื่องแบบนักศึกษา นักศึกษาชายรักรชาย แต่งกายข้ามเพศ

¹สาขาการจัดการทรัพยากรมนุษย์ คณะบริหารธุรกิจ วิทยาลัยอินเตอร์เทคโนโลยี

²ที่ปรึกษา สาขาการจัดการ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร

Abstract

The purposes of this research were to study the problems and needs of homosexual male students about cross-gender dressing in a college uniform, and to offer some guidelines to the college to design more appropriate uniform for them. This study was carried out by qualitative research using a focus group of homosexual male students to find their problems, needs and suggestions. The participants were 10 key homosexual male informants selected by a purposive sampling technique from a vocational college in Bangkok. The data were collected by means of observations, recoding, and documentary research.

It was found that the homosexual male students felt uncomfortable while dressing in a male student uniform and lacked self-confidence. They would be aggressive when being teased by male students. They wanted to dress in a female student uniform including when being offered a degree in a graduation ceremony. Besides, based on college regulations, there are college uniforms for only male and female students. Male students are required to dress in a male student uniform whereas female students are also required to dress in a female student uniform. In case of homosexual male students who have had a transsexual operation, their parents have to report with medical documents to the college officially. Therefore, it is suggested that the college regulations be revised in the future and this problem be taken into consideration.

Keywords: student uniform, homosexual male students, cross-gender dressing

บทนำ

มนุษย์เกิดมามีอวัยวะที่กำหนดให้มีความแตกต่างของบุคคลเป็นธรรมดา ความแตกต่างที่ชัดเจนคือความเป็นเพศหญิงและเพศชาย ระบบความเชื่อและความหมายเกี่ยวกับเรื่องเพศในสังคมไทยโดยทั่วไปเข้าใจว่าเพศ มีเพียง 2 เพศ คือ หญิงกับชายที่เกิดมาคู่กันตามธรรมชาติ ฉะนั้นเมื่อเกิดมาเพศใดจะต้องมีวิถีการดำเนินชีวิตทางเพศให้เป็นไปตามบรรทัดฐานทางเพศที่กำหนดไว้เท่านั้น โดยผ่านกระบวนการเรียนรู้ เรื่องคุณค่าของการเป็นหญิงหรือเป็นชายในสังคม เมื่อกำเนิด เป็นเพศ“หญิง” ควรมีความรักสวยรักงาม มีความอ่อนหวาน นุ่มนวล รักนวลสงวนตัว เพื่อที่จะเป็นภรรยาและเป็นแม่ที่ดีในอนาคต เมื่อมีกำเนิดเป็นเพศ “ชาย” ต้องมีความเป็นผู้ชายเข้มแข็งมีเหตุผลเป็นหัวหน้าครอบครัว และต้องมีความรับผิดชอบหน้าที่ เช่น มีหน้าที่ในการเป็นทหารรับใช้ชาติ ฉะนั้น ผู้ชายทุกคนก็ต้องเข้ารับการคัดเลือกการเป็นทหาร เป็นต้น ความเชื่อเรื่องความเป็นหญิงและความเป็นชาย ตามความคาดหวังทางสังคมได้ถูกถ่ายทอดสู่ระบบความคิดของคนทั่วไปผ่านระบบสังคมในสถาบันต่าง ๆ ที่ตอกย้ำว่าสิ่งเหล่านี้เป็นเรื่องธรรมชาติ นับตั้งแต่ สถาบันครอบครัว สถาบันการศึกษา ระบบกฎหมาย ระบบการแพทย์ สถาบันศาสนา เป็นต้น ทำให้คนในสังคมส่วนใหญ่เชื่อและยอมรับว่าเพศของมนุษย์มีเพียง 2 เพศ คือชายและหญิงเท่านั้น และเชื่อว่าคุณค่าสัมพันธภาพทางเพศที่ถูกต้องดีงาม คือ ความสัมพันธ์ระหว่างคนต่างเพศในระบบครอบครัวเท่านั้น ในขณะที่ความเป็นจริงที่ปรากฏในสังคม มนุษย์แต่ละคนสามารถดำเนินชีวิตตรงความคาดหวังทางสังคมหรือแตกต่างไปจากนั้น รวมถึงการมีวิถีทางเพศ (sexuality) ที่หลากหลายมากกว่าความสัมพันธ์แบบรักต่างเพศ

เท่านั้น ความเชื่อเรื่องเพศเป็นกระบวนการทางสังคมและวัฒนธรรมที่กำหนด จัดการ กำกับ ควบคุม รวมทั้งการแสดงออกเกี่ยวกับบรรณนิยมทางเพศ ความปรารถนา ความพึงพอใจในเรื่องเพศ การแสดงท่าทีที่เกี่ยวกับเรื่องเพศ การแต่งกาย เป้าหมายในความสนใจทางเพศ และการสร้างจินตนาการที่เกี่ยวกับเรื่องเพศ ไปจนถึงการออกกฎเกณฑ์ระเบียบกฎหมายต่าง ๆ ที่มาควบคุมหรือกำกับดูแลเรื่องเพศของคนในสังคม โดยทั่วไปแล้ว สังคมจะมีการสร้างบรรทัดฐานชุดหนึ่งที่ยอมรับหรือให้ ความชอบธรรมกับเพศวิถีที่กำหนดขึ้นเท่านั้น (วิลาสินี พิพิธกุล, 2547)

บุคคลที่มีความหลากหลายทางเพศซึ่งเป็นบุคคลที่เป็นเพศชายแต่มีบุคลิกลักษณะท่าทางที่แสดงออกเหมือนเพศหญิง หรือบุคคลที่เป็นเพศชายมีบุคลิกลักษณะท่าทางที่แสดงออกเหมือนเพศชายทั่วไปแต่มีความพึงพอใจในเพศเดียวกัน เป็นลักษณะแบบชายรักชาย และเช่นเดียวกับบุคคลที่เป็นเพศหญิงแต่มีบุคลิกลักษณะท่าทางที่แสดงออกเหมือนเพศชาย หรือบุคคลที่เป็นเพศหญิงมีบุคลิกลักษณะท่าทางที่แสดงออกเหมือนเพศหญิงทั่วไปแต่มีความพึงพอใจในเพศเดียวกัน เป็นลักษณะแบบหญิงรักหญิง ทั้งสองลักษณะเป็นผู้ที่มีความพึงพอใจในเพศเดียวกันไม่ว่าเป็น ชายรักชาย หรือหญิงรักหญิง ถูกมองว่าเป็นคนที่ผิดปกติจากคนทั่วไป ขณะที่เรื่องราวของบุคคลที่มีความหลากหลายทางเพศปรากฏมากขึ้นในสังคมทั้งในด้านการบวกและด้านลบ สิ่งเหล่านี้กลายเป็นสิ่งที่ท้าทายระบบความเชื่อเดิม และส่วนหนึ่งทำให้คนทั่วไปเข้าใจว่า สังคมไทยได้เปิดกว้างสำหรับบุคคลที่มีความหลากหลายทางเพศ เรื่องเพศเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับชีวิตคนตั้งแต่เกิดจนตาย โดยเฉพาะวิถีทางเพศของบุคคลเป็นผลมาจากระบบสังคมวัฒนธรรม ตั้งแต่ศาสนา การเมืองและเศรษฐกิจ ซึ่งล้วนแล้วแต่เป็นตัวกำหนดเพศวิถีของปัจเจก

บุคคลผ่านบทบาท บรรทัดฐานและทัศนคติ (พิมพ์วิทย์ บุญมงคล, 2551)

เพศวิถีจึงเป็นกระบวนการชีวิตที่ยาวนานของคน ๆ หนึ่ง มีการเติบโตและเปลี่ยนแปลงเพื่อที่จะตอบโต้หรือยอมตามต่อกรอบกติกาเรื่องเพศที่ปฏิสัมพันธ์กับคนอื่นและสัมพันธ์กับเหตุการณ์ต่าง ๆ ในเวลาหนึ่ง ๆ ในแง่ระบบสังคม เพศวิถีจึงมีที่ทางอยู่บนกฎเกณฑ์ของบ้านเมือง ศีลธรรม และแนวปฏิบัติเรื่องเพศ หรือวัฒนธรรมทางเพศในแต่ละสังคม ซึ่งเปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลา (กฤตยา อาชวนิจกุล, 2554) การเปลี่ยนแปลงเพศวิถีของคนบางอย่าง คนส่วนใหญ่ในสังคมให้การยอมรับเพราะเหมาะสมกับกรอบปฏิบัติ บรรทัดฐาน ความเชื่อ ค่านิยมและวัฒนธรรมทางเพศของคนในสังคม แต่การเปลี่ยนแปลงเพศวิถีบางอย่างอาจไม่ตรงกับกรอบปฏิบัติ วัฒนธรรมทางเพศและค่านิยมทางเพศของคนในสังคมจึงเป็นเหตุให้ไม่เหมาะสมกับสังคมวัฒนธรรมไทยและก่อให้เกิดผลเสียกับตัวผู้ปฏิบัติเองหรือกับสังคมในภาพรวมในกลุ่มวัยรุ่นเป็นวัยที่กำลังจะผ่านจากวัยเด็กเข้าสู่วัยผู้ใหญ่ และเป็นวัยที่มีปัญหาทางเพศมากที่สุด เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงทางสังคมดังกล่าวทำให้วัยรุ่นมีค่านิยมและความเชื่อทางเพศ และมีวิถีทางเพศที่แตกต่างไปจากวัฒนธรรมดั้งเดิมที่สังคมไทยยอมรับ เช่น วัยรุ่นมีการแสดงออกทางเพศที่เปิดเผยมีกการแต่งตัวให้ทันสมัยแสดงความเป็นตัวตนที่ชัดเจน มีการแสดงออกเกี่ยวกับรสนิยมทางเพศ ความปรารถนา ความพึงพอใจในเรื่องเพศ การแสดงท่าทีที่เกี่ยวข้องกับเรื่องเพศ การแต่งกาย เป้าหมายในความสนใจทางเพศ และการสร้างจินตนาการที่เกี่ยวกับเรื่องเพศที่กำลังเดินทางมาถึงจุดที่เรียกว่า เปิดเผยภายใต้การยอมรับของสังคมที่เปิดกว้างมากขึ้น ทำให้วัยรุ่น กลุ่มคนรักเพศเดียวกันเริ่มมีตัวตนในฐานะ ผู้ที่มีสิทธิมากขึ้น

ชีวิตในวัยเรียนในกลุ่มวัยรุ่นระดับอาชีวศึกษามีกฎระเบียบในการเรียนต่าง ๆ เช่นการแต่งกายของนักศึกษาในระดับอาชีวศึกษาก็มีแนวทางกฎระเบียบที่ชัดเจนมีฝ่ายปกครองที่ต้องตรวจตราการแต่งกายของนักศึกษาเพื่อให้กฎระเบียบ นักศึกษาหญิงจะต้องแต่งกายอย่างไร นักศึกษาชายจะต้องแต่งกายอย่างไร ซึ่งเป็นที่ชัดเจนในการแต่งกายตามเพศที่ปรากฏ แต่ในขณะเดียวกัน จะมีกลุ่มนักศึกษาบางกลุ่มในระดับอาชีวศึกษาที่เป็นกลุ่มคนชายขอบที่เรียกว่าเพศที่สามถือเป็นกลุ่มที่มีพฤติกรรมปฏิบัติเฉพาะกลุ่มและต้องการแสดงอัตลักษณ์หรือความเป็นตัวตนของตนเองออกมาตามพื้นที่ต่าง ๆ ในสังคม ไม่ว่าจะเป็นในสถานศึกษาที่ตนศึกษาอยู่ ด้วยการแสดงออกในความเป็นตัวตนของตนเองเป็นชายรักชาย ความต้องการในการแต่งกายข้ามเพศ ต้องการแต่งกายในเครื่องแบบนักศึกษา เนื่องจากในสถาบันการศึกษาไม่ยอมรับการแต่งเครื่องแบบนักศึกษาของนักศึกษาชายรักชายที่แต่งกายข้ามเพศเพราะไม่เป็นไปตามกฎระเบียบ ซึ่งก่อให้เกิดปัญหากับนักศึกษาชายรักชายเหล่านี้ในด้านสภาพจิตใจโดยเกิดความกดดันในการดำเนินชีวิตที่ไม่ตรงกับบุคลิกลักษณะของตนเอง และก่อให้เกิดผลกระทบในด้านต่าง ๆ ตามมา เช่น เกิดความรู้สึกไม่อยากเข้าเรียนและขาดเรียนในที่สุด

ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาว่ากลุ่มนักศึกษาที่เป็นเพศทางเลือก กลุ่มชายรักชายมีความต้องการจะแต่งกายในเครื่องแบบนักศึกษาแบบใด เพื่อนำผลการวิจัยมาสะท้อนถึงความเข้าใจในการอยู่ร่วมกันในสังคม ระหว่างบุคคลที่มีเพศสภาพต่างกัน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการในการแต่งกายเครื่องแบบนักศึกษาของนักศึกษาชายรักชายที่แต่งกายข้ามเพศ
2. เพื่อนำเสนอแนวทางในการกำหนดการแต่งกายเครื่องแบบนักศึกษาของนักศึกษาชายรักชายที่แต่งกายข้ามเพศ

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักศึกษาชายที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับอาชีวศึกษา ของวิทยาลัยอาชีวศึกษาแห่งหนึ่ง ในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร ที่มีการยอมรับในอัตลักษณ์ของความเป็นเพศที่สามของตน อีกทั้งมีความพึงพอใจและชื่นชอบในเพศเดียวกัน มีแนวโน้มของพฤติกรรม บุคลิกลักษณะท่าทาง และการแสดงออกที่ใกล้เคียงกับเพศหญิง และอาจมีการแต่งกายคล้ายเพศหญิงด้วยหรือไม่ก็ได้ โดยกลุ่มเป้าหมายที่เป็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key informant) คัดเลือกแบบเจาะจงจากประชากร จำนวน 10 คน รวมทั้งผู้อำนวยการวิทยาลัย อาจารย์ที่ปรึกษา และอาจารย์ฝ่ายปกครอง ของนักศึกษาชายรักชายที่แต่งกายข้ามเพศ

วิธีดำเนินการวิจัย

เครื่องมือการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยใช้วิธีวิทยาการสนทนากลุ่ม (Focus Group) โดยมีผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการในการสนทนากลุ่ม เครื่องมือการวิจัยที่สำคัญในงานวิจัยคุณภาพครั้งนี้ ได้แก่ ตัวผู้วิจัย แนวคำถามการวิจัยที่ได้พัฒนาจากการทบทวนแนวคิดและทฤษฎีรวมทั้งวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง การศึกษาเรื่องเพศหรือ gender แผ่นข้อมูล

เกี่ยวกับผู้ให้สัมภาษณ์ (Face Sheet) ในการสนทนากลุ่ม เครื่องบันทึกเสียง สมุดบันทึก ปากกา งานวิจัยนี้มุ่งให้ความสำคัญถึงจริยธรรมการทำวิจัยในคนทั่วไป (Belmont Report) ตามมาตรฐานของคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยซึ่งมีความชัดเจนสอดคล้องกับกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับและแนวทางของประเทศ ตลอดจน แนวทางสากลเพื่อเป็นการคุ้มครองสิทธิศักดิ์ศรี ความปลอดภัยและความเป็นอยู่ที่ดีของผู้ให้ข้อมูลหลักโดยยึดหลักความเคารพในบุคคล (Respect for Person) คือ การเคารพในศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ (Respect for Human Dignity) ซึ่งผู้วิจัย ได้นำมาเป็นแนวทางปฏิบัติในการทำวิจัยเชิงคุณภาพครั้งนี้ ข้อมูลจากชมรมจริยธรรมการวิจัยในคน. (2557). ในคู่มือการประเมินผลข้อเสนอการวิจัยตามมติคณะรัฐมนตรี ได้แก่

1. เคารพในการขอความยินยอมโดยให้ข้อมูลอย่างครบถ้วนและให้ผู้ให้ข้อมูลหลักตัดสินใจอย่างอิสระ ปราศจากการข่มขู่ บังคับ หรือให้สินจ้างรางวัล

2. เคารพในความเป็นส่วนตัวของผู้ให้ข้อมูลหลักสิทธิส่วนบุคคล พฤติกรรมส่วนตัว พฤติกรรมปกปิด

3. เคารพในการเก็บรักษาความลับของผู้ให้ข้อมูลหลัก ที่ถูกจัดเก็บในรูปแบบของแบบบันทึกข้อมูล เสียง และภาพ ขณะการสนทนากลุ่ม

4. เคารพในความเป็นผู้อ่อนด้อยเปราะบาง ในฐานะที่เป็นกลุ่มเปราะบางทางเพศ หรือกลุ่มรักร่วมเพศ (Homosexuality)

หลังจากที่ผู้วิจัยเก็บข้อมูลเรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยได้ตรวจสอบความน่าเชื่อถือของข้อมูลด้วยวิธีการสามเส้า การตรวจสอบสามเส้าแหล่งด้านข้อมูล (Triangulation of source) ตามแนวทางของ สุกงาศ์ จันทวานิช (2553) ได้แก่

1. การตรวจสอบสามเส้าด้านข้อมูล (Data Triangulation) โดยการใช้ข้อมูลจากหลายแหล่งภายใต้วิธีการเดียวกันด้วยการสัมภาษณ์จากนักศึกษาชายรักชายหลาย ๆ ชั้นปี โดยวิธีการสนทนากลุ่ม (Focus Group)

การรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลจากกลุ่มเป้าหมายที่เป็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญ โดยวิธีการสนทนากลุ่ม (Focus Group) ผู้ให้ข้อมูลหลัก คือ นักศึกษาชายรักชายที่ศึกษาวิทยาลัยอาชีวศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร แห่งหนึ่ง จำนวน 10 คน รวมทั้งสัมภาษณ์ผู้อำนวยการวิทยาลัย อาจารย์ที่ปรึกษา และอาจารย์ฝ่ายปกครองของนักศึกษาชายรักชายที่แต่งกายข้ามเพศ

นอกจากนี้การตรวจสอบสามเส้าด้านข้อมูล (Data Triangulation) โดยการใช้ข้อมูลจากหลายแหล่งภายใต้วิธีการเดียวกันด้วยการ สัมภาษณ์จากนักศึกษาชายรักชายหลาย ๆ ชั้นปี โดยวิธีการสนทนากลุ่ม (Focus Group) ให้เกิดความน่าเชื่อถือมากขึ้น

โดยมีผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการในการสนทนากลุ่ม (Moderator) เป็นผู้จุดประเด็นในการสนทนาเพื่อชักจูงกลุ่มให้เกิดแนวคิด แสดงความคิดเห็นต่อประเด็นหรือแนวทางการสนทนาอย่างกว้างขวางละเอียดลึกซึ้ง และมีผู้ช่วยในการจดบันทึกข้อมูลและบันทึกเสียง ระยะเวลาในการรวบรวมข้อมูลระหว่างเดือนมีนาคม – เมษายน 2558

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสนทนากลุ่ม ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้วิธีวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) จากคำตอบที่ได้จากการสนทนา โดยในการวิเคราะห์เนื้อหานี้จะให้คำตอบตามวัตถุประสงค์ของการศึกษา

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยเรื่อง “สภาพปัญหาและความต้องการในการแต่งกาย เครื่องแบบนักศึกษาชายรักชายที่แต่งกายข้ามเพศ: กรณีศึกษาวิทยาลัยอาชีวศึกษาแห่งหนึ่ง” สามารถสรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ดังนี้

1. สภาพปัญหาและความต้องการในการแต่งกาย เครื่องแบบนักศึกษาชายรักชายที่แต่งกายข้ามเพศ พบว่า

1.1 ความอึดอัดใจในการแต่งกายตามระเบียบของวิทยาลัย โดยเฉพาะการแต่งชุดนักศึกษา เนื่องจากเมื่อใส่ชุดนักศึกษาจะประกอบไปด้วย เสื้อเชิ้ตสีขาวแขนสั้น กางเกงขาวาวสี ดำ รองเท้าหนัง เพราะทุกครั้งที่ต้องแต่งชุดนักศึกษาออกจากบ้านเพื่อเดินทางยังวิทยาลัย ทำให้ตกเป็นเป้าสายตาของผู้ที่พบเห็น ไม่ว่าจะเป็นในขณะขึ้นรถโดยสารประจำทางหรือเดินในสถานที่ต่าง ๆ และยังรู้สึกว่าเป็นเหมือนพนักงานเสิร์ฟอาหารเวลาที่ใส่ชุดนักศึกษาชาย เพราะบุคลิกลักษณะหน้าตา ท่าทางของนักศึกษามีลักษณะความเป็นผู้หญิง แต่การแต่งชุดนักศึกษาชายตามระเบียบของวิทยาลัยทำให้เกิดความรู้สึกเขินอาย เพราะขัดกับบุคลิกของตนเอง

1.2 การขาดความมั่นใจในบุคลิกของตนเอง เมื่อต้องแต่งกายชุดนักศึกษาชาย เพราะขัดแย้งกับบุคลิกลักษณะของตน ในขณะที่ต้องลุกนั่ง ยืน หรือ เดินไปในมาไหนก็ตาม รวมทั้งการทำกิจกรรมต่าง ๆ ในชั้นเรียนเพราะลักษณะบุคลิกลักษณะหน้าตา ท่าทางของนักศึกษา มีลักษณะความเป็นผู้หญิง โดยเฉพาะการมีหน้าอก ซึ่งเป็นผลจากรับประทานยาคุมกำเนิด ทำให้ต้องใส่ชุดชั้นในเหมือนผู้หญิงทั่วไป แต่ในความเป็นจริง เพื่อรักษา

กฎระเบียบของวิทยาลัยจึงต้องแต่งชุดนักศึกษาชาย
ส่งผลให้รู้สึกว่ามีบุคลิกที่จริงของตนเอง

1.3 การแต่งกายชุดนักศึกษาชาย
ทำให้เป็นบุคคลที่มีบุคลิกก้าวร้าว และอารมณ์ร้อน
ในบางครั้งเมื่อเพื่อนนักศึกษาชายลวนลามทางเพศ
ด้วยการพูดหยอกล้อถึงการแต่งกายชุดนักศึกษาชาย
เพราะรู้สึกว่าเป็นเหมือนตัวประหลาด ซึ่งเป็น
ปมด้อยอยู่ในใจจากเพศสภาพของตนเอง จนไม่สามารถ
อดทนกับคำพูดเหล่านั้น จนทำให้เกิดการโต้ตอบจน
บางครั้งทำให้ทะเลาะกันบางครั้ง ทำให้เกิดปัญหา
ในชั้นเรียน และส่งผลให้อาจารย์ที่ปรึกษาต้องมา
แก้ปัญหาการทะเลาะกันของนักศึกษา

1.4 ความต้องการในการแต่งกาย
เครื่องแบบนักศึกษาชายรักชาย พบว่าการที่นักศึกษา
ชายรักชาย ได้ใช้ชีวิตตามเพศสภาพของตนที่ไม่ต่าง
จากนักศึกษาที่รักเพศเดียวกันอย่างเปิดเผยและ
มีความต้องการแสดงความเป็นตัวตน ไว้ด้วยเพศ
สภาพของตนเอง เพื่อแสดงภาพลักษณ์ของตนเอง
จึงมีความต้องการในการแต่งกายชุดนักศึกษาเป็นแบบ
นักศึกษาหญิงทั่วไป รวมทั้งในการรับรู้ค่านิยมเมื่อจบ
การศึกษา

2. แนวทางของวิทยาลัยในการกำหนด
การแต่งกายของนักศึกษาชายรักชายที่แต่งกาย
ข้ามเพศเนื่องจากทางวิทยาลัยมีการกำหนด
กฎระเบียบการแต่งกายของนักศึกษาหญิงและ
นักศึกษาชายไว้ชัดเจน แต่ในส่วนการแต่งกายของ
นักศึกษาชายรักชายที่แต่งกายข้ามเพศไม่มีการกำหนด
กฎระเบียบในส่วนนี้ไว้ อย่างไรก็ตามจากการสัมภาษณ์
ผู้อำนวยการวิทยาลัย อาจารย์ที่ปรึกษา และ
อาจารย์ฝ่ายปกครอง เพื่อเป็นแนวทางของวิทยาลัย
ในการกำหนดการแต่งกายของนักศึกษาชายรักชาย
ที่แต่งกายข้ามเพศ พบว่า

2.1 นักศึกษาชายรักชายที่แต่ง
กายข้ามเพศ ควรทำตามกฎระเบียบที่ทางวิทยาลัย
กำหนดไว้อย่างเคร่งครัด

2.2 ยังไม่มีนักศึกษาที่มาสมัคร
เรียน มาแจ้งเกี่ยวกับการผ่าตัดแปลงเพศเลยสักคน

2.3 ถ้ามีนักศึกษาแปลงเพศที่มา
สมัครเรียนต้องมีการแจ้งที่เป็นทางการจากตัว
ผู้ปกครอง พร้อมทั้งเอกสารทางการแพทย์ที่ระบุถึง
การแปลงเพศ และคงต้องมีการปรับกฎระเบียบเป็น
ราย ๆ ไป

จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารท่านหนึ่ง
ที่ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการวิทยาลัย ได้กล่าวว่า
“นักศึกษาเหล่านี้ควรทำตามกฎระเบียบที่ทาง
วิทยาลัยกำหนดไว้อย่างเคร่งครัด ซึ่งนักศึกษาเหล่านี้
ส่วนใหญ่ ยังไม่มีการผ่าตัดแปลงเพศเลยสักคนเลยนะ
เท่าที่ทราบมา การแปลงเพศจะสามารถทำได้ก็
ต่อเมื่อมีอายุ 20 ปีขึ้นไป หรือมีการอนุญาตจาก
ผู้ปกครอง และวิทยาลัยของเราก็ยังไม่มีนักศึกษา
ที่มาสมัครเรียน มาแจ้งเกี่ยวกับการผ่าตัดแปลงเพศ
เลยสักคน แต่ถ้าในอนาคตเกิดมีขึ้นมา คงต้องมี
การแจ้งที่เป็นทางการจากตัวผู้ปกครอง พร้อมทั้ง
เอกสารทางการแพทย์ที่ระบุถึงการแปลงเพศ และคง
ต้องมีการปรับกฎระเบียบเป็นราย ๆ ไปอีกครั้ง”

ส่วนอาจารย์ที่ปรึกษาของนักศึกษาชาย
รักชายที่แต่งกายข้ามเพศ ได้กล่าวว่า “กฎระเบียบใน
การแต่งกายเป็นสิ่งที่นักศึกษาต้องปฏิบัติตามใน
การศึกษาที่วิทยาลัย แต่ถ้าออกนอกวิทยาลัยแล้วก็
สามารถที่จะแต่งกายตามที่ต้องการได้”

อาจารย์ฝ่ายปกครองที่ดูแลการแต่งกาย
นักศึกษาให้อยู่ในกฎระเบียบ ได้กล่าวว่า “กฎระเบียบ
เป็นสิ่งสำคัญที่ทุกคนต้องปฏิบัติตาม ถ้าอาจารย์เจอ
เมื่อไรว่าแต่งกายผิดระเบียบไม่เป็นตามเพศที่แท้จริง
ก็ต้องตักเตือน เพราะนักศึกษายังอยู่ในรั้วการศึกษา

ที่ต้องมีกฎระเบียบ ในการควบคุมพฤติกรรม แต่ถ้า
ออกนอกรั้ววิทยาลัยแล้วก็ไม่ว่ากัน”

จากความคิดเห็นของผู้ให้ข้อมูลหลายฝ่าย
ในแนวทางของวิทยาลัยในการกำหนดการแต่งกาย
นักศึกษาชายรักชายที่แต่งกายข้ามเพศ ในวิทยาลัย
แห่งนี้พบว่า กฎระเบียบการแต่งกายของนักศึกษาได้
มีการกำหนดระเบียบควบคุม การแต่งกายของ
นักศึกษาชาย และนักศึกษาหญิงเท่านั้น สำหรับ
นักศึกษาชายรักชายที่แต่งกายข้ามเพศนั้นไม่มี
กฎระเบียบการแต่งกาย แต่อย่างไรก็ตามต้องปฏิบัติตาม
ตามกฎระเบียบการแต่งกายที่ถูกต้องตามเพศของ
ตนเอง แต่ถ้ามีนักศึกษาชายรักชาย ผ่านการผ่าตัด
แปลงเพศมาสมัครเรียน ต้องมีการแจ้งที่เป็นทางการ
จากตัวผู้ปกครอง พร้อมทั้งเอกสารทางการแพทย์ที่
ระบุถึงการแปลงเพศ และคงต้องมีการปรับ
กฎระเบียบเป็นราย ๆ ไป

อภิปรายผลการวิจัย

1. จากการสัมภาษณ์นักศึกษาชายรักชาย
ผู้ให้ข้อมูลหลัก ถึงเรื่องความต้องการในการแต่งกาย
เครื่องแบบนักศึกษาชายรักชายที่แต่งกายข้ามเพศ
พบว่าการศึกษาที่นักศึกษาชายรักชาย มีความไม่พอใจ
เกี่ยวกับ อัตลักษณ์ของตนในฐานะผู้ชายที่รู้สึก
มีความตรงข้ามกับสรีระของตน นักศึกษาชายรักชาย
ที่แต่งกายข้ามเพศจึงแสดงบทบาทของความเป็นเพศ
หญิงเพื่อให้ตนเองสามารถดำรงอยู่ได้ในสังคมที่มี
ความเชื่อเรื่องเพศ ที่มีแต่เพศหญิงและเพศชาย
เท่านั้น เพื่อให้มีพื้นที่ของการใช้ชีวิตประจำวัน
นักศึกษาชายรักชายที่แต่งกายข้ามเพศจึงจำเป็นต้องมี
ความเป็นหญิงในตนเอง และต้องพยายามเน้น
ความเป็นหญิง ให้มีความโดดเด่นดังจะเห็นได้ทั่วไป
ว่าคนข้ามเพศนั้น มีความพยายามจะสร้างความเป็น
หญิงให้กับตนเองทุกวิถีทาง ไม่ว่าจะเป็นการแสดงออก

ทางท่าทาง การพูด น้ำเสียง หรือการแต่งกายจึงทำให้
นักศึกษาชายรักชายมีความต้องการแสดงความเป็น
เพศหญิงอยู่ตลอดเวลา แม้ว่าจะอยู่ในสถานศึกษา
ที่มีกฎระเบียบเคร่งครัดในการแต่งกายสำหรับ
นักศึกษาชาย และนักศึกษาหญิงเท่านั้น ซึ่งตนเองก็มี
ความต้องการที่จะแต่งกายด้วยชุดนักศึกษาหญิง
ที่ถูกระเบียบเพื่อมาศึกษาในวิทยาลัยแห่งนี้ ซึ่งใน
ความเป็นจริงทางวิทยาลัยไม่ได้อนุญาตให้นักศึกษา
ชายรักชายที่แต่งกายข้ามเพศสามารถแต่งกายชุด
นักศึกษาหญิงได้ เพราะขัดแย้งกับเพศที่แท้จริง
เพราะในมุมมองของบุคคลที่มีความเกี่ยวข้อง
นักศึกษาชายรักชายไม่ว่าจะเป็น ผู้บริหารในวิทยาลัย
ที่ศึกษาอยู่ อาจารย์ที่ปรึกษา และอาจารย์ท่าน ๆ อื่น
ตลอดจนบุคคลที่รอบข้างก็ยังเห็นว่าเพศของ
นักศึกษาชายรักชายก็คือเพศชาย ซึ่งไม่สามารถหนี
ความเป็นจริงไปได้ ถึงแม้จะมี พฤติกรรม ลักษณะ
ทางท่าที่เป็นผู้หญิงก็ตาม ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิด
ของ ชลิดาภรณ์ ส่งสัมพันธ์ (2550) ได้กล่าวว่าในมุม
ของเพศวิถีนั้นมีอยู่หลายมิติที่ แต่ในที่นี้ผู้วิจัย
นำเสนอมิติที่มีความเกี่ยวข้องกับอัตลักษณ์ คือ
การนิยามตัวเองในทางเพศซึ่งเชื่อมโยงกับเพศภาวะ
(gender) แต่อัตลักษณ์ไม่ได้ขึ้นอยู่กับ การที่นิยาม
ตัวเองเพียงอย่างเดียว ยังขึ้นอยู่กับการที่คนอื่นนิยาม
หรือมองว่าเราเป็นอย่างไรในทางเพศด้วย และในมิติ
การนำเสนอร่างกาย เราอยากให้คนอื่นเห็นเราเป็น
อย่างไรเราก็นำเสนอตัวเองอย่างนั้น อาจด้วยทรงผม
หรือเสื้อผ้า เพื่อนำความเป็น ความเป็นเพศหญิง
เพศชาย หรือเพศทางเลือกอื่น ๆ ดังนั้น ความต้องการ
ของนักศึกษาชายรักชายที่แต่งกายข้ามเพศความ
ต้องการในการแต่งกายเครื่องแบบนักศึกษา
ของนักศึกษาชายรักชาย ที่ต้องการแต่งกายเป็นแบบ
นักศึกษาหญิงทั่วไปรวมทั้งในการรับวุฒิบัตร
เมื่อจบการศึกษา ไม่สามารถที่จะทำได้เนื่องจาก

เป็นกฎระเบียบที่ทางวิทยาลัยได้กำหนด มาใช้เพื่อควบคุมการแต่งกายชุดนักศึกษา รวมทั้งเพศสภาพที่จริง ที่นักศึกษาชายรักชายจะต้องยอมรับว่าถึงแม้ว่าตนเองจะมีการแสดงอัตลักษณ์ตัวตนที่เป็นผู้หญิงแล้วก็ตามแต่สุดท้ายก็ยังคงเพศชายในความจริง

2. แนวทางของวิทยาลัยในการกำหนดการแต่งกายของนักศึกษาชายรักชาย ที่แต่งกายข้ามเพศนั้น จากข้อมูลการสัมภาษณ์ผู้บริหารของวิทยาลัย อาจารย์ที่ปรึกษา และอาจารย์ฝ่ายปกครอง และข้อมูลจากการสนทนากลุ่มเพื่อหาข้อสรุปจากนักศึกษาชายรักชายที่แต่งกายข้ามเพศนั้นว่าสามารถจะเป็นไป ในแนวทางใดนั้น ขึ้นอยู่กับกฎระเบียบของวิทยาลัยในการกำหนดการแต่งกายชุดนักศึกษาหญิงและชาย ซึ่งทางวิทยาลัย ได้มีการกำหนดตามเพศสรีระ (sex) เป็น “เพศ” ที่หมายถึง สรีระร่างกาย หรือเขียนให้ตรง ก็คืออวัยวะที่บ่งบอกว่าเป็นเพศอะไร (กฤตยา อาชวนิจกุล, 2554) เท่านั้น ในส่วนที่นอกเหนือจากเพศสรีระ สถานะทางเพศก็จะมีเพิ่มมากขึ้น เช่น เกย์ กะเทย ทอม ดี ฯลฯ อันจะนำไปสู่การกำหนดบทบาทเพศต่าง ๆ มากกว่าหญิงและชายนั้น ซึ่งทางวิทยาลัยยังไม่ได้มีการกำหนดกฎระเบียบ การแต่งกายสำหรับ นักศึกษาชายรักชายที่แต่งกายข้ามเพศ ในประเด็นนี้ รองศาสตราจารย์ ดร.พินิติ รตะนานุกูล รองเลขาธิการ คณะกรรมการการอุดมศึกษา (กกอ.) ได้เคยให้สัมภาษณ์ในหนังสือพิมพ์ คมชัดลึก เมื่อวันที่ 16 สิงหาคม 2555 ว่า “สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) ไม่มีกฎระเบียบ หรือข้อบังคับ ในการแต่งกายของนิสิตนักศึกษา ซึ่งมหาวิทยาลัย แต่ละแห่งจะมีอิสระในการประกาศ กำหนดกฎระเบียบการแต่งกายของนิสิตนักศึกษาเอง ดังนั้น การที่มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ (มธ.) อนุญาตให้นักศึกษาเพศที่ 3 แต่งกายไม่ตรงกับเพศของตนเอง หรือบัณฑิตชายแต่งกายเป็นหญิง

เข้ารับพระราชทานปริญญาบัตรนั้น สามารถทำได้หากเป็นไปตามกฎระเบียบการแต่งกายของมธ. ส่วนนักศึกษาเพศที่ 3 ที่ได้รับสิทธิ์ อยากให้แต่งกายให้เหมาะสมกับสรีระของตนเองด้วยครับ” จากบทสัมภาษณ์ข้างต้นทำให้ทราบว่า การกำหนดกฎระเบียบการแต่งกายของนักศึกษาขึ้นอยู่กับแต่ละสถาบันเป็นผู้กำหนดเอง ดังนั้นแนวทางการกำหนดการแต่งกาย ของนักศึกษาชายรักชายที่แต่งกายข้ามเพศของวิทยาลัยแห่งนี้ ไม่สามารถที่จะกำหนดแต่งกายข้ามเพศได้ เนื่องจากขัดกับกฎระเบียบการแต่งกายที่ทางวิทยาลัยกำหนดไว้กับนักศึกษาชายและนักศึกษาหญิงเท่านั้น

ข้อเสนอแนะการวิจัย

ข้อเสนอแนะสำหรับการปฏิบัติ

1. ทางวิทยาลัยควรชี้แจงถึงกฎระเบียบการแต่งกายเครื่องแบบนักศึกษากับตัวผู้ปกครอง และนักศึกษาชายรักชายที่แต่งกายข้ามเพศเป็นกรณีพิเศษ เนื่องจากเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับสภาพจิตใจที่อ่อนไหวของนักศึกษาชายรักชาย และควรมีการดูแลจากอาจารย์ที่ปรึกษาเป็นพิเศษ เพื่อป้องกันปัญหาด้านต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้นได้ตามข้อมูลที่ได้จากการสนทนากลุ่มของนักศึกษาชายรักชายที่แสดงความคิดเห็นของตนเองออกมาจากความรู้สึกที่แท้จริง

2. จากสภาพปัญหาของนักศึกษาชายรักชายที่แต่งกายข้ามเพศในด้านสภาพจิตใจที่เกิดจากการแต่งกายตามกฎระเบียบของวิทยาลัยตามที่ได้ศึกษาในครั้งนี้ พบว่า ปัญหาจากเพื่อนนักศึกษาชายลวนลามทางเพศด้วยการพูดหยอกล้อถึงการแต่งกายชุดนักศึกษาชาย เกิดทะเลาะกันส่งผลให้เกิดปัญหาในชั้นเรียนขึ้นได้นั้น ทางวิทยาลัยควรมีการจัดกิจกรรมสร้างความสัมพันธ์ในชั้นเรียนที่ก่อให้เกิด

การทำงานร่วมกัน มีความสามัคคี และสร้างความเข้าใจในความหลากหลายในสังคมพหุวัฒนธรรมที่ดีระหว่างเพื่อนในชั้นเรียนโดยไม่มีการแบ่งแยกเพศ โดยมอบหมายให้อาจารย์ประจำชั้นเป็นผู้ดูแล ซึ่งเป็นแนวทางในการสร้างสัมพันธภาพที่ดีระหว่างนักศึกษาชายรักชายที่แต่งกายข้ามเพศกับเพื่อนในชั้นเรียน และลดปัญหาการทะเลาะกันซึ่งจะก่อให้เกิดความรุนแรงตามมา

3. ส่งเสริมกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้นักศึกษาชายรักชายที่แต่งกายข้ามเพศที่ได้รับการยอมรับอัตลักษณ์และความหลากหลายทางเพศ โดยได้แสดงออกซึ่งตัวตนและศักยภาพของตัวเอง และความสามารถที่ตนเองมี โดยให้นักศึกษาทุกคน

สามารถเข้าร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การแข่งทักษะทางวิชาการ เป็นต้น

ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาค้นต่อไป

1. ควรมีการศึกษาถึงความหลากหลายในสังคมพหุวัฒนธรรม ซึ่งเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มคนที่มีความหลากหลายทั้งเชื้อชาติ เผ่าพันธุ์ วิถีชีวิต ความเชื่อ ศาสนา และประเพณีปฏิบัติที่มีความแตกต่างกัน เพื่อสร้างความเข้าใจในความแตกต่างในแต่ละด้านของการอยู่ร่วมกันในสังคม

เอกสารอ้างอิง

- กฤตยา อาชวนิจกุล. (2554). เพศวิถีที่กำลังเปลี่ยนแปลงไปในสังคมไทย. *วารสารประชากรและสังคม*, 15(1), 43-65.
- ข้าวทั่วไป (2555, 16 สิงหาคม) สกอ.ขึ้นศ.ชายแต่งหญิงได้หากไม่ขัดกฎ คมชัดลึก. สืบค้น 23 มกราคม 2559, จาก <http://www.komchadluek.net/detail/20120816/137821>
- ชมรมจริยธรรมการวิจัยในคน. (2557). *คู่มือการประเมินผลข้อเสนอการวิจัยของหน่วยงานภาครัฐที่เสนอของบประมาณประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2557 ตามมติคณะรัฐมนตรี*. สืบค้น 23 มกราคม 2559, จาก <http://ird.stou.ac.th/nnew/tun/download/จริยธรรมการวิจัยในคน.pdf>
- ชลิตาภรณ์ ส่งสัมพันธ์. (2551). *เพศวิถี: นิยามความหมายและพัฒนาการกรอบแนวคิด*. สืบค้น 23 มกราคม 2559, จาก <http://www.teenpath.net/data/event/40003/Teen01/content-001.html>
- พิมพ์วัลย์ บุญมงคล. (2551). แนวคิดทฤษฎีและวิธีวิทยาในการศึกษาเพศวิถี. ใน *การประชุมประจำปีเพศวิถีศึกษาในสังคมไทยครั้งที่ 1 วันที่ 7-8 มกราคม พ.ศ. 2551* (28-37). กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล.
- วิลาสินี พิพิธกุล. (2547). *สามเพศสี่รัศมีและสี่เพศวิถี : การปรับโฉมใหม่ของวาทกรรมเพศสภาพและเพศวิถีในยุคสังคมไทยร่วมสมัย*. ใน กาญจนา แก้วเทพ (บ.ก.). *เพศวิถี : วันวาน วันนี้และวันรุ่งที่จะไม่เหมือนเดิม*. 85-135. กรุงเทพฯ: ศูนย์สตรีศึกษา.
- สุภางค์ จันทวานิช. (2553). *วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ* (พิมพ์ครั้งที่ 18). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.